

DOCUMENTA

parroquia, que se emplea actualmente para la exposición del Santísimo siempre que no sea para Oración de XL Horas.

El Doctor Juan Nascio Pre. y Rector de la villa de San Juan y el señor Antoni Cucheri Pesedor Real: confesen ab le present escriptura tenir trectat los dos y convingut fer una Custodia per el servisi de le párroquial iglesia de Sant Juan en tot conforme y de igual medida al dibux que el dit señor Antoni te firmat de le mia ma, la que deu havef de tenir dos cares y tois los adornos que se troben en ell, de plate y solement lo que se veu de color groch de cobre sobre dorat.

Que el dit señor Antoni ha de posar totes les bestretes axi de cobre com de or y plate y tot lo demes menos le anime de fuste y los ferros: y el dit Doctor Nascio Rector per tot son enter valor de mans y bestretas li ha de entregar tresentas setante sis lliures moneda de Mallorca: axo es sinquante lliures que li entregá el dia de esta Escripura les quaels confesa haver rebut en diner efectiu el present dia: y les restants tresentas vint y sis lliures deura entregarles ab dos partidas: cent cinquante quant estiran formades totes les seuas pesas: y lo remenent el dia de le seua efectiva entrega; y per ser le veritat firmam los dos le present y de ella se han fet dos exemplars per el mes segur govern de los dos. Palma dia 22 de juliol de 1805. = Dr. Juan Nascio Pre. y Rector de San Juan. = Antonio Cuschieri. Rubricado.

FRANCISCO OLIVER

24.

POZOS PUBLICOS

(Siglos XVI y XVII)

Nuestra villa no tiene abundancia de fuentes y manantiales de agua, más bien es pobre de ellas. Dada esta necesidad que

tenía el pueblo, los Magníficos Jurados procuraron construir pozos públicos para el servicio de los vecinos. Los libros más antiguos de nuestro Archivo hacen mención de cuatro pozos principales: el Pou de la Plaça' que hoy día está enclavado en la cochera de la casa de D. Rafael Alzamora, de Son Virgo, calle del Mestre Mas n.º 5, conocida antiguamente por «Ses Cases Altes»; el Pou Bo que hoy se denomina «Sa Sinia», situado al extremo NE. del pueblo, carretera de Petra; el Pou Comú, en la parte alta del pueblo, próximo al camino d'en Picar, y que linda con propiedad de Doña Juana Ana Ferriol, viuda de Verger; y últimamente el Pou d'es Prat, enclavado en el ensanche sur de esta villa, en un solar de Miguel Bauzá Company, Sinever.

Antiguamente existía una calle rotulada con el nombre del Pou Bo, que presumimos es la actual calle de la Unión, prueba de la importancia que para el público tuvo dicho pozo.

Pou d'es Prat

Dijous a X de agost any MDLXXXVIIIJ

Dit die y any, convocats y ajustats an le case de mi Bernat Gual ascrivá en le present vile de Sant Joan lo honorable m.º Antoni Nicolau balle rejal lo any present an le present ville, absembs ab los honorables an Guilem Fiol, Bartomeu Fiol, Jordi Font, y Jordi Antich, jurats an le dita parroquia absembs ab los honorables an Refel Selom, Michel Roig, m.º Antoni Sebeter, Joan Portel, Meteu Mejol de le vile, mestre Barnat Gual y Guilem Armengual le mes part del consel tots congregats per a conselar a tote hutilitat de le present vile, ut sequitar.

Et primo fonch prepossat per lo honorable an Bartomeu Fiol altre dels honorables jurats dient: molt honorable y savi consel, lo que a vostres seviases los avem assi ajustats es que segons tots veuhan ab speriensia que qiscun any an estes temporades de destiu tenim an esta nostre vile molte neseditat de aigue; le sejore Juana Vivote segons tenim notisia y de le metexe sejore Vivote tenim le paraule que vol vendre al pou desprat y lo sircuit de le terre asantorn del pou que es cirque de tres

cortons de terre, antes mes que manco y tenim antes de le metexe se jore quel vol cent y sinquanta liures; demanam a vostres seviasses sins doneran loch de comprar lo dit pou desprat y le terre tinent ab dit pou y donant nos loch de comprar aquel, ab qine horde comprerem aquel y fins aqin preu comprerem aquel.

Sobre de le qual preposicio fonch determinat y conclus per tote le mes part del consel pessats les vots com es costum tots une cosse concordant son de perer y donen plena potestat als honorables jurats de comprar lo dit pou delprat y le terre tinent de aquel pal preu que poran y per ells sera ben vist, fins a les cent y sinquante liures axi en pague per a peguar lo cost de aquel que si als dits honorables jurats aperexera de promesses que anassen a qiscun habitador per peguar aquel, que tinguen ple poder de anari per los habitados y que se pach de promesses; com nols aperegue que promesses abasten, als honorables jurats que tinguen facultat y fassen un tall extreordinari y an aquel que hi posson tots los habitants an le present vile y terme, peguados y franchs, so es Bausans, Gajans, Munas y Rosselos, y que tots los habitants paguen an le compre de dit pou, y no volen hi dits franchs peguar, que ne acoreguen a le justicia y que procuren afer peguar atots, donant plene y ample facultat als dits honorables jurats de firmar per comte del dit pou y terre tinent anaquel lo achte fehedor per comte de dita compre, ab plene potestat de bliguar los bens de le present universitat.

Testimonijs son lo sejer an Pere Pou y mestre Gabriel Nedal.

Pou bo

Sin fecha (Intercalado entre los CONSELLS de 10 de noviembre y 22 de diciembre de 1596)

Convocats y ajustats en la casse de mi Jordi Antich scriva real en la present vila de Sant Joan, lo honorable en Jordi Antich balle real lo present any, ab los honorables en Pere Andreu Antich, Antoni Barsalo, Pere Fiol, Guillem Jenovart, jurats, ab los honorables en Mateu Majol marser, Mateu Majol de la vila, Mateu Gomila, Miquel Antich, Jordi Font, Joan Nicolau, Pere Armengual, Guillem Ar-

mengual, tots congregats per aconsellar a tota utilitat de la present vila ut sequitur.

Primo fonch prepossat per lo honorable en Pere Andreu Antich, un dels predits jurats dient: molt honorable y savi consell, lo per que a vostres seviasses avem asi ajustats, es que ja veuen la nesitat que esta nostra vila te y patex de la aigue, tenim antes que si cavessem y rompessem fins a la cove del pou bo, creym que hi auria prou aigue, attes que per asperien-sia veym que an aver açugat la aygue an es pay de mige ora asta anal matex heser; demanam a vostras seviasses com ho ferem y quina orde tindrem, si despadererem lo pou o com ho ferem.

Sobre de la qual preposasio fonch determinat difinit y conclus per la major part del consell, que los honorables jurats fassen una sedola de tota la gent de la present vila y terma, y que pach quiscu tres sous, tant pobres com richs, tant franchs com paguedos, y ques fasse ab la mes brevedat posible y que la dita cantitat de dit quern lleu y atzejesca Mateu Majol ab tres sous de salari per quincun dia se fera feyna an los dits pous, par he fer ell majoral de la gent qui fera feyna, y si no abastara ab la mateixa orde fins sia acabat.

Testimonijs: mestrè Antoni Rosello y Pere Joan Reus.

Diumenge a XXIJ de dezembre
any MDLXXXXVJ

Convocats y ajustats en la casse de mi Jordi Antich balle real y ascriva en la present vila los honorables en Perè Andreu Antich, Antoni Barsalo, Pere Fiol, Guillem Genovart, jurats, absemb ab los honorables en Mateu Majol major, Mateu Majol marser, Mateu Gomila, Miquel Antich, Jordi Font, Joan Nicolau, Pere Armengual, Guillem Armengual, conselers, tots congregats per aconsellar a tota utilitat de la present vila ut sequitur.

Prim o foch prepossat per lo honorable en Pere Andreu Antich, un dels honorables predits jurats dient: molt honorable y savi consell lo per que a vostres seviasses avem ajustats, as que avem desperadat lo pou bo per a rompre la cova conforme per vostres saviesses foch determinat y per heser astada feyna mes llonga del que pensavem, los dines de rao de tres sous

per casse no an bastat y volent fer altre llista a rao de tres sous per casse conforme vostres seviesses nos donaren lloch, som astats amolestats de molta gent miserable que no tenien remey de pagar altres tres sous, y axi avem feta una llista de sirque 16 lliures, so es que avem possat 3 sous a los que avem conegut que tenian possibilitat, y a altres 2 sous, y a altres 1 sou VI, y a altres 1 sou, y a altres 6 dines y a los mes pobres y miserables no cosse ninguna, la qual vos llegim devant. Per so a la feyna que fins vuy as feta sedan sirque 16 o deset lliures; demanam a vostres seviesses si tindran en be que sa asecut dita sedola o si anira conforme la primera o sis pagara de tall y vostres nos donen consell de on auren dines per a pagar lo que sidan y per lo faedor.

Sobre de la qual prepossasio fonch determinat difinit y conclus per la major part del consell, que sia atzegida la sedola que an feta y que paguen lo que as digut, y per lo demes que per are no si toch atsestat ques acab lo coll y sa lluny la terra.

Mes fonch prepossat per lo dit jurat dient: mes los asvertim com lo sejer en Mateu Majol fonch alegit per vostres seviesses per a majoral de la gent y allevada y lleva da moneda per so no obstant, que ell se hoferi a llevar de franch y ab tres sous de salari, ell se te per molt agravat tant de la llevada com del selari, dejanos; per so demanam consell a vostres seviesses si li paguerem llevada o no, y si li creixerem de selari.

Sobre de la qual prepossasio fonch determinat difinit y conclus per la major part del consell que del quern primer no li sia pagat selari y del darer que li sia pagat y dels jornals li sia pagat a rao de sinch sous quiscun dia.

Testimonis son Miquel Galmes y Guillem Galmes.

Sin fecha (Intercalado entre los Consells de 13 de agost y 21 de satembre de 1597)

Convocats y ajustats en la casse de mi Jordi Antich scriva real en la present vila de Sant Joan lo honorable en Jordi Antich llochtinent de balle absems ab los honorables en Joan Portell, Pere Feregut, Guillem Armengual, jurats, ab los honorables m.^o Bartomeu Fiol, Remon Nicolau, Pere Fiol, Joan Barsalo, Gui-

llem Jenovart, Antoni Nicolau Remon, consellers tots congregats per a consellar a tota utilitat de la present vila.

Primo foch prepossat per lo honorable en Joan Portell jurat dient: molt honorable y savi consell, lo per que los avem ajustats es que tenin antes que en las sedoles se feren per afecta del pou y restaren sirque de sis lliures y are tenim nesesitat de comprar piques per abeurar y rentar: demanam si de dits dines se compreran piques o no.

Sobre de la qual prepossasio fonch determinat difinit y conclus per lo dit consell, tots concordant son de parer y donen lloch a dits honorables jurats de comprar piques dels dines restaren de ditas sedoles.

Testimonis: Pere Mates y Pere Joan Reus.

Pou de la Plaça

Diumenge a IJ de febrer de 1597.

Dit dia y any, convocats y ajustats en la casa de mi Jordi Antich scriva real en la present vila de Sant Joan lo honorable en Jordi Antich balle real lo present any en dita vila, ab los honorables en Pere Endreu Antich, Antoni Barsalo, Pere Fiol, Guillem Jenovart, jurats, ab los honorables en Mateu Majol marsar, Mateu Gomila, Jordi Font, Pere Armengual, Joan Nicolau, Guillem Armengual, consellers, tots congregats per a consellar a tota utilitat de la present nostra universitat ut sequitur.

Mes avant fonch prepossat per lo sobredit jurat, Pere Andreu Antich, dient: mes los asvertim com lo balle no vol que ascorxen n; tallen a la plasa devall los lledones, com fins asi an ussat: demanam a vostras seviesses nos donen consell aont farem o designarem lloch per a carnaseria.

Sobre de la qual prepossasio fonch determinat difinit y conclus per tot lo consell, que lo carniser tall an al pou de la plasa y que los jurats fassen un poxo an dit lloch.

Testimonis son: Josef Majol y Pere Mates.

Pou comú

Die als 30 de jener 1605.

Dit dia y any

Convocats y ajustats en casse de mi Guillem Beusa scriva reall lo honorable en Toni

Barsalo balle rejall lo present any ab los honorables m.^o Bartomeu Fiol, Bernadi Company, Guillem Jenovart, jurats ab los honorables en Jordi Font, Jordi Antich, Joan Nicolau, mestre Amador Fioll, mestre Miquel Gual, Guillem Amenguall, consellers per afecta de consellar tota utilitat de le present ville ut sequitur.

Et primo fonch preposat per lo honorable m.^o Bartomeu Fiol, jurat dient: molt honorable y savi consell lo per que los avem asi ajustats as que ja saben V. M. com tenim embrelada castio sobre lo pou comu, la quistio del qual as en la cort del senyor procurador real y lo jurat Barnadi Company lo qual solisita dita quistio ab consulta dels altres jurats vaem que m.^o Jaume Soler no solisitava la causa axi com as reo, anvien tingut en be revocar a dit Soler y anvien fet procurador de la present vila lo discret m.^o Bartomeu Figuera notari y an aquell li ajen constituit 8 lliures de salari per temps de un any; demanam a vostres merces de ont aurem dines per poseguir la dita quistio y totas las altras despessas y dietas.

Sobre de la qual prepossio fonch determinat difinit y conclus per tot lo sobredit consell tots una cosse concordant que los honorables jurats fassen y pasen, anant la dita causa fins a definitiva centensia, una sedola per tots los franchs, la cantitat de la qual servesca per ajutori de defensar dita quistio y lo demes sa pach de la present vila; quant ab lo demes que sta molt be y aproven per ben fet so as revocar y conduir dits procurados y que vaja per temps de un any y axi matex que los honorables jurats prenguen mes de las despesses ordinarias puguen desprende mes avant del ordinari fins a X scuts.

Testimonis son: Joan Armengual y Ferrando Ximenis.

Die als 16 de juliol 1631

Convocats y ajuntats en la isglesia parroquial de le present vila de Sant Joan lo honorable Antoni Nicolau Ramon menor bala Reyall lo present any en dita vila los honorables an Jaume Ferragut, Joan Barsalo, Gabriel Portell tres dits jurats, los honorables en Toni Company, Antoni Nicolau Remon major, Guillem Antich, Rafel Salom, Antoni Antich, Jesinto

Font, conselles, tots congregats per aconsellar a tote utilitat de la present vila ut sequitur.

Et primo font preposat per lo honorable en Jaume Ferragut, un dels jurats dient: molt honorable y savi consell lo per aqui avem ajustats a V. M. as que en dias pessats volent escurar lo pou cumu per rao de la nessesitat tenim de aygue per asotvenir an el poble y axi volentlo scurar, nos an entretenguts m.^o Antoni Nicolau, marit de Fransine Rogue, y lo honorable en Bartomeu Majol, los quals digueran que noy anassem, que al pou here seu y que els sil sta be ja lo scuraran, y axi nosaltres veent que dit pou se as anomenat al pou cumu, y moltas vegades conforme nos an dit, se es scurat per los jurats: demanam a V. M. si lo ascurarem o quen ferem y no tant solement ascurar dit pou, pero encare si acas atrobavem los actas de ditas comunes, si ferem castio y quen demenem.

Sobre la qual propossio fonch determinat per tots los sobredits conselles que los jurats scuren dit pou cumu encare que dits Nicolau y Mayol nu vullen y tembe que serquen les actes, ates diuen que saben aon son ab lo milor modo que voldran y abonar al dit notari fins a 24 lliures o fins 25 lliures y si nols donen les actas que nols donen cosse ningune, y si acas no troben las actas los donam ple poder de treura monitori; finalment qualsevol clarisia. Per dite rao se es mester ser votat pegador dels bens cumuns.

Testimonis: lo honorable en Refel Antich fill de Pere y Père Salva fadri, tots de le present vile.

RAMÓN GAYÁ GALMÉS, Pbro.

25.

TROBADORS D'AIGUA

Vuy als 25 de juliol 1631

Convocats y ajuntats ab la isglesia de Sant Joan lo honorable en Toni Nicolau Ramon menor balle rejall lo present any en la vila de Joan juntament ab lo honorable en Jaume Ferragut, Joan Barsalo, Gabriel Portell, Lorens Nicolau fill de Toni, jurats lo present any, juntament ab lo honorable en Toni Nicolau Ramon major, Antoni Company, Antoni Roig,